

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/20

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/6427

Karar No. 2023/4612

Tarihi: 29.03.2023

●YETKİSİZ MAHKEMEDE DAVA AÇILMASI
●YETKİSİZLİK KARARININ SÜRESİ
İÇERİSİNDE YETKİLİ MAHKEMEYE
GÖNDERİLMESİ TALEP EDİLMEDİĞİ
DURUMDA YETKİSİZLİK KARARI VEREN
MAHKEMENİN DAVANIN AÇILMAMIŞ
SAYILMASINA KARAR VERECEĞİ

ÖZETİ: Yetkisizlik kararı veren mahkemeye süresi içince gönderme talebinde bulunulmaması hâlinde, yetkisizlik kararı veren mahkemenin davanın açılmamış sayılmasına karar vereceği açıkça düzenlenmiştir.

Oysa eldeki uyuşmazlıkta, davanın açılmamış sayılmasına ilişkin karar 6100 sayılı Kanun'un açık düzenlemesine aykırı olarak yetkisizlik kararı veren Mahkeme yerine yetkili Mahkemece verilmiştir.

Emredici ve açık usul hükmüne aykırı olarak verilen kararın salt bu nedenle bozulması gerekmiştir.

Taraflar arasında İstanbul 11. İş Mahkemesinde görülen ve istinaf incelemesinden geçen işkoluna itiraz davasında verilen karar hakkında yapılan temyiz incelemesi sonucunda, Dairece İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 28. Hukuk Dairesi kararının kaldırılmasına ve İstanbul 11. İş Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İstanbul 11. İş Mahkemesince bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda; Mahkemenin yetkisizliğine karar verilmiştir.

İstanbul 11. İş Mahkemesi kararının davacı ve davalı Şirket vekillerince temyizi üzerine, Dairemizin 14.09.2022 tarihli ve 2022/8264 Esas, 2022/9138 Karar sayılı kararı ile hükmün onanmasına karar verilmiştir.

Kesinleşen yetkisizlik kararı üzerine yetkili mahkemede yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince, davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili Sendikanın davalı Systemair HSK Havalandırma Endüstri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ait metal işkolunda bulunan işyerlerinde örgütlendiğini, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 42 nci maddesi uyarınca 07.10.2020 tarihinde yetki tespiti için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına başvurduğunu ve davalı Bakanlığın 09.10.2020 tarihli ve 74038328-553,02- E.2306924 sayılı yetki tespit yazısıyla davacı Sendikanın başvuru tarihi itibarıyla işyerinde çalışan işçilerin çoğunluğunun üyeliğini sağladığının tespit edildiğini, yetki yazısının tebliğini takiben davalı işverenin daha önce ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar ve inşaat işkollarında bildirdiği işyerleri için Bakanlığa başvuruda bulunarak işkolu tespit talebinde bulunduğunu, işverenin bu talebi ile davacı Sendikanın işyerinde toplu iş sözleşmesi bağlatmasını engellemeyi ve işyerindeki örgütlülüğü zayıflatmayı amaçladığını iddia ederek davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 30.06.2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2021/109 sayılı işkolu tespit kararının iptali ile 1207247.034, 1116967.006, 1588584.035, 1201436.001 sicil numaralı işyerlerinin İşkolları Yönetmeliği'nin 10 sıra numaralı ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar işkolunda, 104053.054 sicil ve 1269990.006 sicil numaralı işyerlerinin ise 13 sıra numaralı inşaat işkolunda kurulu olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Bakanlık vekili cevap dilekçesinde; Systemair HSK Havalandırma Endüstri San. ve Tic. AŞ unvanlı işverenin teftişe konu işyerinde davalı Bakanlıkça yapılan inceleme sonucu düzenlenen raporda; 1116967.006, 1588584.035 ve 1201436.001 Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) sicil numaralı satış ofisi işyerlerinde işverence fabrika işyerinde üretilen ürünlerin satışının, 1104053.054 ve 1269990.006 SGK sicil numaralı işyerlerinde montajının, 1207247.034 SGK sicil numaralı işyerinde satış sonrası montaj (yönlendirme), servis, garanti ile finans ve muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğünü, fabrika işyeri(1123435.041 SGK sicil numaralı havalandırma sistemlerinin üretiminin yapıldığı) ile diğer işyerlerinin havalandırma sistemi ürünlerinin üretim ve satış sonrası işlemlerini yerine getirmek üzere bir arada örgütlendiğini, bu nedenle yürütülen faaliyetlerin İşkolları Yönetmeliği'nin 12 sıra numaralı metal işkolunda yer aldığı tespit edildiğini, davalı Bakanlıkça usul

ve hukuka uygun olarak tesis edilen dava konusu işlemin iptalini gerektirecek bir husus bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Şirketi vekili cevap dilekçesinde; müvekkili Şirket Systemair HSK Havalandırma End. San. Tic. AŞ'nin faaliyet alanını iklimlendirme cihazlarının üretim, montaj, satışı ile satış sonrası süpervizörlük, devreye alım, bakım ve servis hizmetlerinin oluşturduğunu, bu kapsamda Şirketin üretim ve montaj işlerini, Dilovası/Kocaeli adresinde kain fabrikasında icra ettiğini ve fabrikasında üretilen ürünlere ilişkin pazarlama, satış ve satış sonrası destek hizmetlerini Ankara, Adana, İzmir, İstanbul ofislerinden yapmakta olduğunu, ülkemizde son dönemdeki büyükşehir hastaneleri projelerinin tamamına yakınında davalı Şirketin iklimlendirme cihazlarının kullanıldığını, işkolunun tespitine yönelik davalı Bakanlığa başvuru yapıldığını, başvuru neticesinde değerlendirme için işyerine gelen müfettişçe incelemeler ve keşif yapıldığını, müfettiş tarafından resen seçilen çalışanların dinlendiğini, yapılan kapsamlı ve titiz araştırma neticesinde Bakanlıkça bu kararın verildiğini, başvuru kapsamında işyerinin tek bir işyeri niteliğinde olduğundan müvekkiline aittüm işyerlerinin aynı metal işkolunda tespitinin gerçekleştirildiğini, işyerinde üretilen mal ve hizmetin birden fazla işkolunu ilgilendirmesi hâlinde, ağırlıklı işin ne olduğunun tespiti gerektiğini, asıl iş tespit edildikten sonra, işyerinin hangi işkoluna girdiği bu tespite göre belirlenmesi ve yardımcı işlerin de bu işkolundan sayılması gerektiğini, İstanbul Şişli ilçesindeki işyerinin, davalı Şirketin üstlendiği fonksiyon ve verdiği hizmet ile nitelik yönünden Dilovası'nda bulunan işyeri dâhil diğer tüm işyerleri ile doğrudan bağlı olup asıl işin ayrılmaz parçasını oluşturduğunu, bir kısım departman çalışanlarının ayın bir dönemini fabrikada, ayın belli bir dönemini ise İstanbul ofiste geçirdiğini, davalıya ait bu lokasyonlarda da aynı çalışanların değişik zamanlarda iş yaptıklarını, davalı Şirket işyerleri bu kapsamda bir bütünlük arz ettiğinden Bakanlığın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2021/109 sayılı işkolu tespiti kararının hukuka uygun olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İstanbul 11. İş Mahkemesinin 03.09.2021 tarihli ve 2021/672 Esas, 2021/672 Karar sayılı kararıyla; işkolu tespitine itiraz davalarında, işyerinin bulunduğu yer iş mahkemesinin kesin yetkili olduğu, davalı işverenin ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar ve inşaat işkollarında bildirdiği işyerlerinin ticaret sicil kayıtlarından yapılan incelemesinde, sicil numarasının 104053.054 olan işyeri adresinin Sakarya olduğunun görüldüğü gerekçesiyle;

"...

1-Mahkememizin YETKİSİZLİĞİNE

2-Kararın HMK'nın 20. maddesi gereğince süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren 2 hafta içinde taraflardan birinin

mahkememize müracaatı halinde, dosyanın görevli ve yetkili olan mahkemesi olan Sakarya Nöbetçi İş Mahkemelerine gönderilmesine, bu süre içerisinde müracaat olmaması halinde davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesine,

..." karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İstanbul 11. İş Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 28. Hukuk Dairesinin 09.12.2021 tarihli ve 2021/3108 Esas,2021/2166 Karar sayılı kararı ile; işkolu tespitine itiraz davaları işyerinin bulunduğu yer iş mahkemesinde görülmesi gerektiğinden, Mahkemece yetkisizlik kararı verilerek dosyanın davaya konu işyerinin bulunduğu yer olan Sakarya iş mahkemesine gönderilmesine karar verilmesinin isabetli olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Dairemizin 09.02.2022 tarihli ve 2022/431 Esas, 2022/1510 Karar sayılı ilâmı ile İstanbul 11. İş Mahkemesi tarafından tarafların hukuki dinlenilme hakkını ihlal eder şekilde, ön inceleme duruşması icra edilmeksizin dosya üzerinden yetkisizlik kararı verilmesinin isabetsiz olduğu gerekçesiyle kararın bozulmasına karar verilmiştir.

B. İstanbul 11. İş Mahkemesince Bozmaya Uyularak Verilen Karar

İstanbul 11. İş Mahkemesinin 01.04.2022 tarihli ve 2022/138 Esas, 2022/153 Karar sayılı kararı ile; işkolu tespitine itiraz davalarında, işyerinin bulunduğu yer iş mahkemesinin kesin yetkili olduğu, Sakarya SGK'ya yazılan müzekkere cevabında, işyeri sicil ve tescil kaydında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yazı cevabı ekinde bulunan CD (compact disc) içerisindeki dosyada 104053.054 sicil numaralı işyerinin adresinin "*Arabaçılar Mahallesi, Mehmet Akif Ersoy Caddesi No:8/2 Serdivan/Sakarya*" olduğu, dava dilekçesinde de işyerinin adresinin Sakarya olarak bildirildiğinin tespit edildiği gerekçesiyle Mahkemenin yetkisizliğine karar verilmiştir.

C. Onama Kararı

1. İstanbul 11. İş Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı ve davalı Şirket vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Dairemizin 14.09.2022 tarihli ve 2022/8264 Esas, 2022/9138 Karar sayılı kararı ile; yetkisizlik kararının onanmasına karar verilmiştir.

D. Kesinleşen Yetkisizlik Kararı Üzerine İlk Derece Mahkemesince Verilen Karar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İstanbul 11. İş Mahkemesinin 2022/138 Esas, 2022/153 Karar sayılı kararı ile verilen yetkisizlik kararının Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 14.09.2022 tarihli ve 2022/8264 Esas, 2022/9138 Karar sayılı ilâmı ile onanmasına karar verildiği, Yargıtay kararının davacı vekiline 05.11.2022 tarihinde elektronik tebligat yoluyla tebliğ edildiği, davacı vekilinin dosyanın yetkili mahkemeye gönderilmesine ilişkin talebinin ise 12.12.2022 tarihinde yapıldığının görüldüğü, kanun yoluna başvurunun reddi kararının tebliğ edildiği 05.11.2022 tarihinden itibaren iki hafta içinde dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesinin talep edilmesi gerekirken, bu talebin yasal süre geçtikten sonra 12.12.2022 tarihinde yapılmış olduğu gerekçesiyle davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; süresi içerisinde gönderme talep edilmiş olduğundan kararın hukuka aykırı olduğunu, ayrıca talep olmaksızın karar tebliğe çıkarıldığından tebliğin usulsüz olduğunu ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 20 nci maddesinde yer alan süreler işlemeyeceğinden davanın açılmamış sayılmasına karar verilemeyeceğini, aksi kanaatte olunması hâlinde Yargıtay kararı onama kararı olup 6100 sayılı Kanun'un 20 nci maddesi kapsamında olmadığından göndermenin Mahkemece resen yapılması gerektiğini, yine davanın açılmamış sayılmasına karar verecek olan mahkemenin yetkisizlik kararı veren mahkeme olması gerektiğini, Sakarya 2. İş Mahkemesi kararı veren mahkeme olmadığından davanın açılmamış sayılmasına karar vermesinin de kanuna aykırı olduğunu ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, kesinleşen yetkisizlik kararı üzerine izlenen yargılama usulünün kanuna uygun olup olmadığına ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Kanun'un "*Görevsizlik veya yetkisizlik kararı üzerine yapılacak işlemler*" başlıklı 20 nci maddesi şöyledir:

"(1) Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taraflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden, (...) süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava

dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen karar verilir.

(2) Dosya kendisine gönderilen mahkeme, kendiliğinden taraflara davetiye gönderir.

2. 6100 sayılı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

3. Değerlendirme

1. Somut uyuşmazlıkta; davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından diğer davalı Systemair HSK Havalandırma Endüstri San. ve Tic. AŞ'nin başvurusu üzerine, 30.06.2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2021/109 sayılı işkolu tespit kararı ile davalı Şirkete ait işyerlerinin metal işkolunda olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu tespiti karşı davacı Sendika İstanbul iş mahkemelerinde itiraz etmiş, İstanbul 11. İş Mahkemesince verilen 01.04.2022 tarihli ve 2022/138 Esas, 2022/153 Karar sayılı karar ile Mahkemenin yetkisizliğine, dosyanın Sakarya iş mahkemelerine gönderilmesine karar verilmiş, bu karar da Dairemizin 14.09.2022 tarihli ve 2022/8264 Esas, 2022/9138 Karar sayılı ilâmı ile onanmıştır. Onama ilâmını takiben dosyanın İstanbul 11. İş Mahkemesine gönderilmesi ve davacının da gönderme talebinde bulunması üzerine dosya yetkili Sakarya 2. İş Mahkemesine gönderilmiş; temyize konu karar ile de İlk Derece Mahkemece davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

2. Yargılamanın geldiği bu safhada; öncelikle kesinleşen yetkisizlik kararı üzerine verilen davanın açılmamış sayılması kararının, 6100 sayılı Kanun'un 20 nci maddesi ile öngörülen usule uygun olup olmadığına ele alınması gereklidir. Anılan bu Kanun hükmünde, yetkisizlik kararını veren mahkemeye süresi içinde gönderme talebinde bulunulmaması hâlinde, yetkisizlik kararı veren mahkemenin davanın açılmamış sayılmasına karar vereceği açıkça düzenlenmiştir.

3. Oysa eldeki uyuşmazlıkta, davanın açılmamış sayılmasına ilişkin karar 6100 sayılı Kanun'un açık düzenlemesine aykırı olarak yetkisizlik kararını veren Mahkeme yerine yetkili Mahkemece verilmiştir.

4. Emredici ve açık usul hükmüne aykırı olarak verilen kararın salt bu nedenle bozulması gerekmektedir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Bozma sebebine göre davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgilieye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

29.03.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.